

ICOM CECA 2023
Singapur 20.-24.11

Tänu ICOM Eesti toetusele sain osaleda ICOM CECA aastakonverentsil „Muuseumid: Hariduse tuleviku kujundamine“ Singapuris. 5-päevasel konverentsil käsitleti selliseid valdkondi nagu uued tehnoloogiad ja lähenemisviisid õppimisele, ligipääsetavus, samuti partnerlus ja ühislooming. Konverentsi kolm esimest päeva toimusid Aasia Tšivilisatsioonide Muuseumis ning kahel järgmisel päeval saime külastada teisi muuseume vastavalt programmis tehtud valikule. Käisin Singapuri Rahvusmuuseumis, Kunsti- ja Teadusmuuseumis ning Teaduskeskuses.

Täpsem kava ja esitluste kokkuvõtted leiab siit <https://www.icomceca2023.sg/programme-overview/>.

Mõned nopped ja kõlama jäänud mõtted esitlustest:

- Korduvalt kõlas väljend „*learning ecosystem*“ ehk õppeprotsess, mille etapid kasvavad loomulikult viisil üks teisest välja ning moodustavad lõpmatu ahela (või spiraali)
- Õppeprotsessi mõtestamine ja analüüsimine, et taas õppida
- Puhkus on oluline! Eriti paistab väsimus välja neil, kes töötavad publikuga. Seda ei anna peita.
- Uues muuseumi definitsioonis viidatakse veelgi rohkem haridusele muude sõnade ja terminite kaudu, samas on sellega juba varasemalt tegeletud aastaid.
- Muuseumiharidustöötajate positsiooni haavatus: räägime pikaajalistest projektidest ja arengust ning muuseumiharidus kannatas koroonajal vist kõige enam. Muuseumipedagooge, tunnijuhete, giide, õppedisainereid koondati pandeemia ajal igal pool muuseumides üle maailma.
- Muuseumisse võiks suhtuda arendamisel kui eraettevõttesse, see aitab kastist välja mõelda. Muuseum saab olla õppeprogrammi osaks väga erinevatel erialadel, näiteks majanduse või kommunikatsiooni puhul.
- *Slow looking* e. aeglane vaatamine on mitte midagi muud kui kunst õppida vaatamise kaudu.
- Tunne oma (potentsiaalseid) külastajaid! See aitab leida õige lähenemise näituste loomisel. Viiteid uuringutele ettekannetes on väga palju, see on CECA üks prioriteetseid tegevusalasid.
- Keerulise pärandi käsitlemisest digiõppes võib kasvada välja sisukas veebinäitus
- Aasia riikides on kombeks, et osa ülikooli õppeainetest on seotud kindlate muuseumitega. Programme annab parendada, aga ikkagi üliõpilasi käib massiliselt ja tavaliselt see on üks lemmikvalikainetest. Selle eest saab ka ainepunkte.
- NFT võiks olla üks muuseumide tööriistadest (vihje kogudele)
- *Gamefication* ja selles võtmes jagatud lood museaalidest tõmbavad noorte tähelepanu. Loomiseks saab kaasata tudengeid.
- Kui soovid kaasata noori siis üks kommunikatsioonikanaleid, mida noored toovad ise välja, on kool.
- Partnerlusprojektide puhul on kohtumised silmas silma ülitähtsad.

Mulle väga meeldisid konverentsi peaesinejate kõned.

Claire Bown, Mõtleva Muuseumi (Thinking Museum) asutaja.

Oma kõnes keskendus Claire õppimismeetodite VTM (*Visual Thinking in the Museum*), mis eeldab sisemist rahunemist ja keskendumist detailidele ning mis nõuab aega. Alustuseks lasi ta kuulajatel vaadata mustvalget fotot 10 sekundi jooksul. Mõne hetke pärast pidime vaatama sama pilti veel 30 sekundit ning seejärel jagama kõrval istuva inimesega, mida oleme märganud esimesel korral ja mis detailid ja tähendused lisandusid hiljem. *Slow looking* e. aeglane vaatamine on mitte midagi muud kui kunst õppida vaatamise kaudu. See veidi meenutab VTS (*Visual Thinking Strategies*) meetodit, kuid ei eelda isegi vaatlema suunavat küsimust („Mis toimub pildil?“) ega vastuste ümbersõnastamist. Kolleegide sõnul, kes on meetodiga tuttavad, saab seda kasutada nii kunsti kui ajaloo- ja teadusväljapanekute vaatlemise puhul. Ainus miinus on see, et lisainfo andmist see meetod ei eelda. See tähendab, et juhendaja ei arvesta ega tunne huvi, kas on minu vaatlemise järeldused adekvaatsed või olen ajaloolist eset uurides jõudnud valede arusaamani. Samas pean tunnustama, et aja maha võtmine selleks, et keskenduda ja uurida ühte eset või kujutist on võimas praktika kas või enda sisemiste emotsioonide tasakaalustamiseks.

Claire on ka *podcasti* autor, mida saab kuulata tema „Mõtleva muuseumi“ kodulehel <https://thinkingmuseum.com/>.

Dr Aidan M Wong, Assistant Professor of Urban Studies (Education), College of Integrative Studies, Singapore Management University and Deputy Director, Wee Kim Wee Centre

Dr Aidan M Wongi põhiline sõnum seisnes selles, et mõeldes muuseumiharidusele, tuleks mõelda kastist välja. Muuseumisse tasub suhtuda kui ettevõttesse ning arvestada mitte ainult kultuuripärandi väärtustamisele suunatud tegevustega, vaid ka muuseumi tegevusaladega laiemalt – näiteks, kommunikatsioon, ligipääs, projektijuhtimine ja finantsid, veebilahendused jne. Ideaalis peaks kujunema koostööprogramm ülikooliga, mis võimaldaks üliõpilastel muuseumiga seotud õppetöö eest saada ka ainepunkte. See lähenemine võimaldab kultuuripärandiga tegelevate institutsioonidel kujundada mitte ainult päranditeadlikkust vaid ka enda tulevikku.

Muuseumide külastamisest konverentsi raames.

[Singapuri Rahvusmuuseumi](#) programm jättis väga hea mulje ülesehituse ja sisu poolest, kuid samas tekitas korralduslikke ja tööjõu kasutuse küsimusi. Muuseum on suur, ruumid püsinäitusel on erinevad. Näitus keskendus keerulisele Singapuri ajaloolisele ning tutvustas paralleelselt mitme rahvuse kohanemist riigi arengu ja uute seadustega. Osa teemasid oli käsitletud ajalooliste isikute (ja isegi suguvõsade) isiklike lugude kaudu. Programm „Artefactually Speaking“ kolmandale kooliastmele on loodud nii, et sellest saab võtta osa korraga 120 õpilast (4 klassi) ning näituste saalides kindlate peatuste juures on kümnekond giidi. Noored saavad kätte „passid“ ning jagunevad gruppidesse. Näitusel liigutakse iseseisvalt ning peatuste järjekord ei ole paika pandud - see võimaldab õpilastel osaliselt avastada muuseumit ka omaette, ilma juhendamiseteta. Igas peatuses olev giid tutvustab oma teemalõiku avatud küsimuste ja eksponeeritud museaalide vaatluse kaudu. Programm kestab ligi 120 minutit. Meile, kes Singapuri ajaloo suurt midagi ei teadnud, oli see põnev harjutus. Samas osalejate taust mõjutas ka iga peatuse sisu – me ju konteksti peaaegu et tundnud. Meid jagati gruppideks 4-5 inimese kaupa ja näitusesaalis ikkagi aja kokkuhoiu mõttes suunati õigesse peatusesse. Igas peatuses sai iga osaleja sai „token-i“ – sisuliselt teemaga seotud kujundatud lipiku, mida sai vastava teema juurde passi tasku panna. Passi saab täita, aga ei pea. Põhiline on uurida, vaadelda ja vestelda ning jagatud token-id aitavad sisu meelde tuletada. Muidu huvitav ja haarav programm eeldab investeerimist tööjõusse (korraga 10 giidi-tunnijuhti) ning vahetevahel on olnud ka segadust või ummikuid noorte näitusel liiklemise ajal, mida seni on jooksvalt ja loominguiliselt lahendatud. Õpilaste ja õpetajate tagasiside on olnud positiivne. Teiste näituse seas oli pikk galerii Team Labi poolt loodud video- ja heliinstallatsioon loodusvaadetega.

Kunsti- ja Teadusmuuseum asub vee ääres (Marina Bay Sands) lootose kujulises hoones. Kahjuks seda põnevat arhitektuurilist lahendust seest pole tunda. Ka näitused paraku ei avaldanud sügavat muljet. Team Labi püsinäituse lahendus oli suuremal määral sama, mis mõned aastad tagasi oli näitusena üleval Amos Rexis Helsingis. Näitus „[New Eden](#)“ samuti jättis pinnapealse mulje. [Töötuba](#) „Deep Field“ toimus õpperuumis, kus osalejatele jagati l-padid koos pliiaatsitega. Läbiviijateks olid kaks kunstnikku Tin&Ed, inspiratsiooniks – ülikirevad näited erinevatest taimeliikidest ning liitreaalsus. Osalejad said joonistada oma taimi ning panna läbi ekraani need „kasvama“ otse õppeklassis, kus samal ajal kasvasid ka varasemates töötubades loodud fantaasia taimed. Ringi liikudes oli kuulda erinevates ruumi osades erinevaid metsa ja džungli helisid. Tore oli seda jälgida, öine vaade tekitas veelgi rohkem elevust. Samas ma ei näe, kus siin (loodus)teadus on ja kuidas see võib meie väärtuseid või käitumist tulevikus mõjutada... Üks osalejatest oli frustreritud, sest nägi oma taime vaid korra ja pärast seda olid kõik võõrad. Kindlasti pakub see töötuba rõõmu ja elevust lastele ja miks ka mitte täiskasvanutele, mis võib olla ka omaette eesmärk.

Reedel viidi soovijaid kesklinnast kaugemale [Teaduskeskusesse](#). See on väga suur keskus, kus leidis tegevusi nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele. Meile tutvustati erivajadustega noorte kaasamise projekti, mis on saanud alguse ligipääsetavuse tagamisest uuel lastealal „Kid Stop“ (ala pindala üle 5000 m²). Lasteala iga osale on lisatud väike juhend lapsevanemale, et oleks selge, mida siin oodata. See info on kenasti ka kodulehel olemas <https://www.science.edu.sg/visit-us/accessibility>. Lisaks on võimalik tundlike või autismiga laste jaoks küsida kassast spetsiaalset kotti, kus lisaks kaardile ja suunatud tegevustele, mis aitavad tähelepanu hoida, on ka kõrvaklapid (lasteala müra taseme

on nagu mängutubades kõrge), stressipallid jm. Lasteala korrashoiu tagamiseks on tööle (päriselt lepinguga) võetud vaimupuudega noored. Mõte arenes välja koostööst kohaliku erivajadustega laste õppeasutusega ning kindlate reeglid täites ja protseduuride jälgides (nt. vestlus, proovipäevad, juhendatud praktika koos vestlustega jne.) leidis endale päris töö mitu vaimupuudega noort, kes hästi taluvad atmosfääri lastealal ning täpselt teavad, mida nad peavad tegema. See on pikaajaline projekt, mis nõudis palju aega ja julgust hariduse osakonna poolt, sest kahjuks ka Singapuris ei ole suhtumine erivajadustega inimestesse alati positiivne.

Teine näitus, mida külastamise koos giidiga, oli pühendatud vanadusele. Alustasime sini-valges ruumis istudes laua taga, kus meie giid, nagu saime hiljem teada, 75aastane härra, rääkis enda elu ja vananemise loo, esitades osalejatele avatud küsimusi ja käivitades mõttevahetust ja dialoogi. Näitusel on väljas interaktiivsed eksponaadid, mis võimaldavad näiteks proovida värisevate kätega võtit panna lukuauku, ära arvata numbrid ekraanil, kus nägemist segavad erinevad silmaprobleemid, tunnetada lihaskõhust, minnes trepist üles ja alla jalgade külge kinnitatud lisaraskustega, proovida broneerida telefoni teel piletid teatrisse, kui osa kõnest kaob ja kuulmishäire tõttu arusaamine kõnest muutub raskeks jne. Näitusel olid ka positiivses võtmes esitatud kogemuslood, kuid kahjuks nende kuulmiseks aega polnud. Kokkuvõttes võiks öelda, et näituse terviklikkus oli saavutatud tänu eakale giidile, kes tuuri alguses kenasti avas vananemise vaimset poolt.

Kokkuvõttes paistis Teaduskeskuse tegevus ja eesmärk kaasata erinevaid sihtgrupe oma tegevustesse olevat kõige läbimõeldum, hästi planeeritud ning tulemuslik.

Ettekanne „Mobiilsed mininäitused kui Eesti Tervisemuuseumi koosloome- ja partnerlusprojekt“

Esinesin esimesel konverentsipäeval ning minu ettekande eesmärk oli näidata partnerluse ja koosloome protsessi „ilu ja valu“, tutvustades mobiilsete mininäituste projekti. Siinkohal rõhutaksin erinevust koostöö ja partnerluse/koosloome vahel. Vähemalt nii on neid mõisteid ICOM CECA käsitlenud. Koostöö puhul muuseum ütleb ja näitab ette, mida ja kuidas teha, ja kontrollitud koostöö viib kindla tulemuseni, mille saavutamise eest vastutab suuremal määral muuseum. Partnerluse ja koosloome puhul on mõlemad pooled võrdsed. Loomulikult on ülesanded vastavalt pädevustele jagatud, aga mõlemad osapooled panustavad koosloome protsessi võrdselt. Ilma teise osapooleta ei ole võimalik eesmärki saavutada. See on keeruline, anda osa enda vastutaja ja looja rollist teisele ja päriselt jagada vastutust võõraste inimestega tulemuse eest. Suurt rolli mängib lugupidamine, usaldus ja pidev suhtlus, konstruktiivne dialoog. Mininäituste projekt veel käib, põhjalikum analüüs ja mõni artikkel saab kirjutatud hiljem.

Esitluse slaidid on [siin](#)
[Viide konverentsi kavale](#)
[Logopeedia 100 mininäituse uudis](#)

Oma lehel Facebookis tegin postituse konverentsi kohta, ICOM Eesti on seda jaganud ka.

Vabal ajal külastasin koos Portugali, Taani ja Soome kolleegidega Lastemuuseumit, Rahvusgaleriid, Muuseumit Peranakan (kohaliku rahvusvähemuse muuseum) ja isegi ühte eliithotelli, kus erinevatel korrustel oli väga hea Aasia kaasaegse kunsti väljapanek. Osa nendest külastustest jäid nädalavahetusele. Omal käel käisin ka linnatuuril (Free Walk Tour Singapore – tuur kohalikuga tipiraha eest, käisin mitmes erinevas linnas, soovitan soojalt) ja Singapuri botaanikaaias. Loomulikult sai nähtud turistide lemmikkoht - Singapuri aed koos suurte õhtuti helendavate lilledega.

Mõned faktid Singapuri kohta:

- Pindala: 734.3 km²
- Rahvaarv: 2023. aasta lõpuks on ligi 6 000 000
- Riigikeeli on 4: inglise, hiina (mandarini), malai ja tamili
- Koolis õpitakse inglise keeles + on eraldi emakeele tunnid
- Singapuri elanikud söövad alati väljas. Neil pole kööke kodus. Kööki saab näha Rahvusmuuseumi püsinäitusel.
- Riigi poolt ehitatud kõrghoonetes saab kindlas sissetulekuga täiskasvanu osta korterit soodsamalt kui muidu turul on. Kortereid hoones jagatakse proportsionaalselt riigis elavate rahvuste järgi.

- Kui sa ei ela kesklinnas, võtab tööle minek umbes 1,5 kuni 2 tundi.
- Tuvide söötmise eest võib saada trahvi 10 000 SGD (eurodes mitte oluliselt väiksem summa)

[Konverentsi ja muuseumide fotod](#)

CECA juhatuse poolt oli tehtud ettepanek hakata ICOM CECA esindajaks Eestis selleks, et CECA tegevuste info jõuaks kohalike muuseumiharidusega tegelevate inimesteni ning lisaks oodatakse Eesti osalemist iga-aastasel konkursil „The Best Practice Award“ ning uurimistööde konkursil.

Olen väga tänulik ICOM Eesti ja Eesti Tervisemuuseumile otseses mõttes teise maailma otsa toimunud õppereisi eest! Väga huvitav ja hariv konverents, mis avardas silmaringi ning pakkus inspiratsiooni hariduse ja teadmiste vahendamise selle laiemas mõttes (ka näitused ja trükised) arendamiseks.

Jelena Tšekulajeva
Eesti Tervisemuuseum
dets.2023